

NACKA STRAND

Offentlig konst

Idag planeras ca 1 500 nya lägenheter i Nacka strand. Av dessa byggs ca 1 000 i nya hus och 500 byggs i före detta kontorslokaler. Expansionen medför att drygt 4 000 människor flyttar in i Nacka strand och målet är en förtätning som binder samman befintliga bostadsområden samtidigt som kvalitéerna – närhet till vatten och natur – tillvaratas.

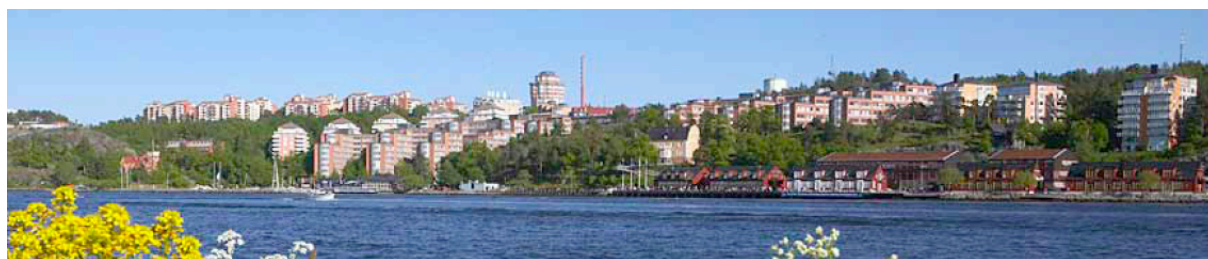

Innehåll

s 1	Försättsblad
s 2	Om denna analys
	Övergripande situation
	Förutsättningar
	Målbeskrivningar och strategi
	Dialog med boende
	Befintlig konst och kulturmiljö
	Trafik och rörlighet
	Bebyggelse
	Natur
	Brister och behov
s 4	Kartor
s 5	Offentlig konst i Nacka strand – Analys & Rekommendation

OM DENNA ANALYS

Detta är en inledande undersökning av möjligheterna för offentlig konst i det expanderande Nacka strand. 15 timmar avsattes för denna analys och förhoppningen är att den kan tjäna som en första redogörelse för de möjligheter som finns i området. I ett nästa skede bör en detaljerad granskning samt analys göras, med tydligare rekommendationer.

ÖVERGRIPANDE SITUATION

1. Förutsättningar

Området har en dramatisk topografi med 60 meters höjdskillnad i området och i Nacka strand möts storstad och Skärgård. Det är också ett av Nackas största arbetsområden med varierad bebyggelse, delvis dominerat av kontorslokaler. Av områdets ca 32 hektar ägs ca 24 hektar av det privata bolaget The Carlyle Group vars avsikt är att överlåta nybyggnationerna till svenska byggherrar.

Samtidigt som Nacka strand förtätas tas det även fram planprogram för bl.a. Planiaområdet, Henriksdal och Sickla köp kvarter. Programarbetet för Centrala Nacka överlappar delvis planarbetet för Nacka strand och förlängningen av en tunnelbanelinje till Nacka innebär att Sickla strand i framtiden kommer ligga på gångavstånd från en tunnelbanestation.

2. Målbeskrivning och strategi

När den övergripande strategin för Nacka strand formulerades blev följande ledord tongivande: "en tät, blandad och levande stad", "ett sammankopplat och integrerat stadsrum", "attraktiva och kvalitativa rekreativmiljöer" samt att Nacka strand ska vara "en stadsdel med stark identitet och en egen attraktionskraft". Huvudinriktningen är att den befintliga infrastrukturen ska kunna tillvaratas på ett bra sätt.

3. Dialog med boende

Under januari 2013 genomfördes en webbaserad enkät om Nacka strand och de som bor och vistas i området kunde då framhålla sina åsikter om planerna för expansionen. Bland de inkomna synpunkterna har konst och kultur inte nämnts alls, däremot har stor vikt lagts vid de befintliga naturresurserna i området – vatten, grönområden och utsikt. Detta beaktas i denna analys.

4. Befintlig konst och kulturmiljö

Nacka strand har länge varit ett område som prioriterats vad gäller konst i offentlig miljö. Detta beskrivs t.ex. i Nackaboken (1997/1998 s. 45 - 63) och därför finns det all anledning att även fortsättningsvis bevara denna profil genom att fortsätta planera med konsten i fokus. Idag ägs ett fåtal verk av Nacka kommun medan Nacka Strands förvaltning AB äger en större del av konstbeståndet.

Tidstypiska detaljer på befintlig byggnation ska bevaras i Nacka strand, områdets historiska lager skall även i framtiden vara synliga.

Det finns en registrerad fornlämning i Nacka strand, en fyndplats för skelettdelar nära entrén till tornvillan Ellensvik, och länsstyrelsen skall kontaktas om markarbete blir aktuellt här. Länsstyrelsen skall även kontaktas om undervattensmiljön skall påverkas, eftersom den inte har inventerats arkeologiskt.

5. Trafik och rörlighet

Biltrafik: Genom närheten till Värmdöleden är vägförbindelserna till övriga regionen god. Augustendalsvägen leder in nästan all trafik till Nacka strand via Nackastrandstunneln och föreslås utvecklas till en levande stadsgata. Möjligheterna att resa inom Nacka strand dikteras av områdets topografi med 60 meter i höjdskillnad.

Kollektivtrafik: Flera busslinjer går till Nacka strand, liksom flera båtlinjer. I framtiden kommer man ha gångavstånd till Nacka strand från tunnelbanestationen i Nacka forum.

Cykel: Idag saknas cykelbanor i området och det finns bara 200 cykelparkeringsplatser.

Fotgängare: Strandpromenaden utmed Svindersviken bör förlängas. Trappor och en bergbana binder samman området för fotgängare. Bergbanan är dock ineffektiv och föreslås kompletteras med en större hiss. Detta skulle även öka tillgängligheten för människor med funktionsnedsättningar.

6. Bebyggelse

Nacka Strand är uppdelat i 12 delområden med olika detaljplaneringar. För information om dessa hänvisar vi till Detaljplaneprogrammet. Nämnda specifika platser:

Augustendalsvägen skall omformas till en stadsgata kantad av butiker och cafeer i bottenvåningarna i de omgivande husen.

J V Svenssons torg kommer bli större och göras mer välkomnande att vistas på.

Kajområdet är redan intressant för människor som inte bor i Nacka strand, med fler caféer och maritima verksamheter skulle det bli ännu mer attraktivt.

7. Natur

Sammanhängande skogspartier och grönstråk ska bevaras och träd inne i bebyggelsen ska också sparas i möjligaste mån. Befintliga grönområden skall göras mer tillgängliga och fyllas med fler funktioner för att möta krav på lek, rekreation och idrott. Säkra gångvägar ska göra det enkelt för förskolor att använda sig av grönområdena.

I kurvan ned mot kajen finns en nu delvis outnyttjad park med två stora parkeringsplatser. Parkeringsplatserna görs om till dammar och parken aktiveras med bl.a. grill- och lekplatser.

8. Brister och behov

Nacka strand planerades ursprungligen för verksamheter vilket gjort att det idag saknas goda möjligheter till rekreation. Där finns endast en allmän lekplats och kommunala idrottsanläggningar saknas helt.

Områdets topografi gör att det saknas plana ytor för t.ex. bollspel och höjdskillnaderna medför också att funktionsnedsatta har det svårare att ta sig fram.

KARTOR

OFFENTLIG KONST I NACKA STRAND ANALYS & REKOMMENDATION

I det antagna detaljplaneprogrammet nämns konst i två sammanhang:

- Den välkända tunneln som möter resenärer till Nacka strand bör rustas upp, framför allt för gående och cyklister, och kan levandegöras med konst och utsmyckning. (s 26)
- Vissa av de befintliga verken skulle kunna få en mer framträdande placering. (s 32)

Utifrån detaljplaneprogram och samtal med projektledare framgår vidare att ett av de största problemen med Nacka strand är de begränsade möjligheterna till rekreation och lek. Expansionen av Nacka strand medför drygt 4 000 nya boende varav många är barn. 15 nya förskoleavdelningar planeras kapaciteten måste öka i befintliga skolor. Även möjligheterna för barn och unga utanför skoltid måste tas till vara.

I Nacka finns en långtgående tradition av "brukskonst" med barn och unga som målgrupp. I kommunen finns även erforderliga kunskaper om de säkerhetsföreskrifter som krävs för konst i lekmiljö. I *Öppna konsten* har även särskilt fokus ägnats åt barn och unga och som grupp skall de prioriteras vid konstprojekt i Nacka.

Utifrån detta rekommenderar jag följande:

1. Formulera snarast en överenskommelse med exploatörer där resurser avsätts för konst.
2. Använd kommunens kompetens rörande konst när rekreationsytor planeras. En av kommunens konsulter bör närvara i dessa diskussionen. Utifrån de möjligheter som framträder kan flera relevanta exempel på spännande offentlig konst med bruksfunktioner i världen då presenteras och utgöra ett underlag för fortsatta resonemang om parkers och grönområdets utformning. Att samverka tidigt med konsten innebär att konsten kan integreras med övrig gestaltning istället för att placeras som ett solitärt objekt i efterhand – man kan samverka med resurser och den konstnärliga kompetensen kan sprida ringar på vattnet.
3. Tunnelmynningen som möter de flesta resenärer på väg mot Nacka strand kommer omgestaltas helt, kanske kommer det inte ens vara en tunnel i framtiden. Och vägsträckan ska bli lämplig även för gående och cyklister. Denna plats har ett symbolvärde redan idag och vid omgestaltningen bör – som påpekas i detaljplaneprogrammet – en konstnärlig gestaltning övervägas. En av kommunens konstkonsulter bör ingå i diskussionen när detta "ansikte utåt" för Nacka strand planeras. Då kan ett välförankrat konstprogram integreras i ombyggnationen och resurser kan samverka.
4. Exploateringsenheten i Nacka bör snarast inleda en dialog med Kultur och fritid i Nacka, där en bred kompetens och omfattande erfarenheter finns rörande det som efterlyses i detaljplaneprogrammet.

Po Hagström
Konstkonstult Nacka kommun
Stockholm, 2014-07-31